

фрагменти праць «отців церкви», окремі норми римського та звичаєвого права. Усі ці нові явища посприяли тому, що вчені з часом назвали ренесансом XII століття – часом, коли, відчувши упевненість, західний християнський світ свідомо намагався втілити свої ідеали у життя.

Саме політико-правова доктрина Хрестоносного руху найбільш яскраво відображає орієнтири для розвитку держави і права в добу Середньовіччя і тому слід комплексно досліджувати дану доктрину як цілісний соціокультурний феномен.

Список бібліографічних посилань

1. Дейвіс Н. Європа. Історія / пер. з англ. П. Тарещук. Київ : Основи, 2008. 1463 с.
2. Лазор Л. И., Лазор В. В., Шамшина И. И. Каноническое право : учеб. 1-е изд. Луганск : Виртуальная реальность, 2010. 568 с.
3. Шейнман М. М. Папство. М. : Изд-во АН СССР, 1959. 209 с.
4. Берман Дж. Гарольд. Вера и закон: применение права и религии. М. : Москов. шк. пол. исследований, 2008. 464 с.
5. Бурмило І. Історія Церкви. Чернівці : Книги-XXI, 2007. 423 с.
6. Рыцарские ордена: с крестом и мечом. М. : Эксмо ; Алгоритм, 2004. 384 с.
7. Джероза Л. Церковне право / пер. з нім. Н. Щиглевської. Львів : Свічадо, 2001. 336 с.

Одержано 25.03.2019

УДК 355.457.1

Віталій Віталійович ЗАБОРОВСЬКИЙ,

кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету № 6

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОПЕРАТИВНО-БОЙОВІ ПРИКОРДОННІ КОМЕНДАТУРИ ТА ПРИКОРДОННІ КОМЕНДАТУРИ ШВИДКОГО РЕАГУВАННЯ В ОХОРОНІ Й ЗАХИСТІ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ

З початком російської агресії на сході України перед керівництвом держави постав цілий комплекс питань, які вимагали негайного вирішення. Одним із найважливіших було питання посилення оборони східних кордонів з метою припинення постачання зброї та боєприпасів для проросійських бойовиків та недопущення вторгнення на територію України військових підрозділів з російської території. Зазначене напряму стосується органів та підрозділів Державної прикордонної служби України (ДПСУ). На виконання доручень Президента України та Уряду Держприкордонслужба з 01.10.2014 р. почала виконувати завдання із захисту національних інтересів в смузї безпеки вдовж лінії розмежування в окремих районах Донецької та Луганської областей, яка складала 586,6 км.

Восени 2014 року, з визначенням лінії розмежування у межах Донецької та Луганської областей постала нагальна потреба у протидії незаконному переправленню на територію підконтрольну українській владі зброї, боєприпасів, проникненню бойовиків, а також неконтрольованому переміщенню осіб, товарів та транспортних засобів в обхід визначених контрольних пунктів в'їзду-виїзду (КПВВ) поза межами встановлених транспортних коридорів. З цією метою у структурі Держприкордонслужби було сформовано принципово нові прикордонні підрозділи – оперативно-військові відділи (далі – ОВВ) «Краматорськ» та «Велика Новосілка»[1].

Але, для більш успішного виконання поставлених Державній прикордонній службі України завдань на загрозливих напрямках необхідно створити нові бойові органи (підрозділи) охорони державного кордону, і для цього необхідно збільшити наявну граничну чисельність Державної прикордонної служби на 3000 осіб. Перетворення ДПСУ на «правоохоронний орган європейського зразка» призвело до розформування бойових частин та істотної зміни порядку несення служби. Відповідна Концепція розвитку Державної прикордонної служби України була розрахована на період до 2015 року. На виконання цього у трьох регіональних управліннях ДПСУ (Східному, Західному та Південному) були створені нові підрозділи – прикордонні комендатури швидкого реагування.

Прикордонна комендатура швидкого реагування (ПКШР) та оперативно-бойова прикордонна комендатура є структурними підрозділами прикордонного загону, призначеним

для захисту та посилення охорони визначеної ділянки державного кордону. Комендатура виконує покладені на неї завдання у взаємодії з органами та підрозділами охорони державного кордону, частинами та підрозділами Збройних Сил України та інших військових формувань та правоохоронних органів держави, організація і порядок діяльності яких визначаються законом. В охороні державного кордону комендатура може використовувати допомогу органів державної влади, громадських об'єднань, громадян з числа місцевих жителів на добровільній основі.

Основними завданнями комендатури є: участь у припиненні збройних конфліктів та інших провокацій на державному кордоні України у взаємодії з підрозділами відповідних правоохоронних органів; участь у взаємодії із частинами та підрозділами Збройних Сил України та інших військових формувань у відбитті вторгнення або нападу на територію України збройних сил іншої держави або групи держав; участь у заходах із запобігання кримінальним та адміністративним правопорушенням, протидію яким законодавством віднесено до компетенції Державної прикордонної служби України, їх виявлення та припинення; участь у межах, визначених законодавством України, у взаємодії з органами Служби безпеки України, органами внутрішніх справ та іншими правоохоронними органами у боротьбі з тероризмом [2].

Прикордонні підрозділи швидкого реагування - це структурні підрозділи органу охорони державного кордону, які є бойовим резервом Голови Державної прикордонної служби України та призначені для охорони і захисту державного кордону на загрозливих напрямках та посилення прикордонних загонів у разі різкої зміни обстановки. Виходячи з цього пропонується розглядати багатофункціональність завдань, які будуть покладені на прикордонні підрозділи швидкого реагування, а це завдання пов'язані з виконанням функцій правоохоронного, спеціального та оборонного характеру. Завданнями прикордонних підрозділів швидкого реагування під час виконання функцій правоохоронного характеру можуть бути: охорона державного кордону в межах ділянки відповідальності; протидія незаконній міграції, торгівлі людьми, а також незаконному переміщенню зброї, наркотичних засобів, боєприпасів, вибухових отруйних, радіоактивних речовин та матеріалів, заборонених до переміщення через державний кордон; здійснення оперативно-розшукової діяльності; запобігання злочинам та адміністративним правопорушенням, протидію яким законодавством віднесено до компетенції Держприкордонслужби, їх виявлення, припинення, здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення згідно із законами; участь у взаємодії з підрозділами правоохоронних органів у здійсненні заходів, спрямованих на боротьбу з тероризмом, локалізації нестандартних (кризових) ситуацій, забезпеченні внутрішньої та власної безпеки; запобігання та недопущення перетинання державного кордону особами, яким згідно із законодавством не дозволяється в'їзд в Україну або яких тимчасово обмежено у праві виїзду з України, в тому числі згідно з дорученнями правоохоронних органів; розшук у пунктах пропуску за наявними базами даних осіб, які переховуються від органів дізнання, слідства та суду, ухиляються від відбуття кримінальних покарань, виконання в установленому порядку інших доручень правоохоронних органів; здійснення контролю за режимом державного кордону, дотриманням прикордонного режиму та режиму в пунктах пропуску; координація діяльності підрозділів державних органів, що здійснюють різні види контролю під час перетинання державного кордону або беруть участь у забезпеченні режиму державного кордону, прикордонного режиму і режиму в пунктах пропуску; організація і проведення роботи з охорони громадського порядку і державного кордону в контрольованих прикордонних районах.

Завданнями прикордонних підрозділів швидкого реагування під час виконання функцій спеціального та оборонного характеру можуть бути: посилення охорони і захисту визначеної ділянки відповідальності; локалізація кризових ситуацій на кордоні; припинення збройних конфліктів та інших провокацій; участь у боротьбі з ДРГ; участь у межах компетенції у боротьбі з тероризмом, організованої злочинністю у взаємодії з органами СБУ та МВС; участь у заходах, що пов'язані з державною охороною вищих посадових осіб, особистою охороною (фізичним захистом) військовослужбовців і працівників Державної прикордонної служби України, а також їхніх близьких родичів; виконання завдань оперативно-розшукової діяльності щодо пошуку і фіксації фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, а також отримання інформації в інтересах безпеки громадян, суспільства і держави; пошук та затримання ворожої агентури; відбиття озброєного вторгнення військових груп та підрозділів; ведення бойових дій з передовими та розвідувальними підрозділами регулярних військ противника; участь в проведенні фільтраційних та режимних заходів; охорона тилів діючих підрозділів частин та з'єднань ЗСУ (НГУ та інших підрозділів) шляхом проведення оперативних, військових та режимних заходів в прикордонних районах нашої території [3].

Таким чином доцільним є застосуванням даних підрозділів у мирний час, у випадку різних змін обстановки, загострення військово-політичної обстановки та у випадку введення воєнного стану. Сучасна прикордонна комендатура швидкого реагування (оперативно-бойова прикордонна комендатура) володіє високими бойовими можливостями, самостійністю, здатністю виконувати різні завдання у різних умовах, на головних або другорядних напрямках, у складі прикордонного загону та самостійно [4, 5]. Це в свою чергу обумовлює необхідність визначення основних форм оперативно-бойової діяльності прикордонних підрозділів швидкого реагування.

Список бібліографічних посилань

1. Ананьїн О. В. Оперативно-військові відділи державної прикордонної служби України «Краматорськ» та «Велика Новосілка» у 2014–2015 роках // *Війна на Донбасі. 2014–2016 рр. : зб. наук. праць за матеріалами II Всеукр. наук. військ.-істор. конф. (м. Київ, 20 квіт. 2017 р.) / Нац. військ.-істор. музей України. Київ, 2017. С. 42–49.*
2. Положення про прикордонну комендатуру швидкого реагування Державної прикордонної служби України : затв. наказом МВС України від 21.03.2016 № 190 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0566-16> (дата звернення: 21.03.2019).
3. Лемешко В. В. Обґрунтування доцільних форм оперативно-бойової діяльності по виконанню завдань прикордонними підрозділами швидкого реагування. *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. 2015. № 4 (66). С. 136–145.*
4. Розробка рекомендацій щодо використання оперативно-бойової прикордонної комендатури: звіт про НДР [шифр 215-0006 І]. Хмельницький : Нац. академія ДПСУ, 2015. 192 с.
5. Мисик А. Б., Сціборовський О. А., Нечаєв О. О. Основи застосування оперативно-бойової комендатури в охороні та захисті державного кордону. *Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України. 2014. № 2 (62). С. 59–69.*

Одержано 25.03.2019

УДК 340(477)–044.247:341(4)

Дарина Григорівна ЗАВРІЧКО,

курсант I курсу факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

(науковий керівник – Дедурін Г. Г., кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри теорії та історії держави і права факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ)

ПРАВОВИЙ ВИМІР ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Євроінтеграція – цивілізаційний вибір України, саме під її гаслами у 2013 році розпочалися наповнені драматизмом події, відомі як Революція Гідності. З того часу євроінтеграційний курс є не тільки визначальним зовнішньополітичним пріоритетом України, але в значній мірі впливає і на внутрішній розвиток країни.

Неодноразово керівники нашої країни підкреслювали незворотність процесів євроінтеграції, підсумком яких має стати набуття Україною повноправного членства у ЄС. Так, нещодавно, під час зустрічі зі студентами Української академії лідерства в Києві, Президент України Петро Порошенко, зауважив: «Ключове, про що я мрію, – дві речі. Я дуже хочу, щоб до 2030-го року Україна була членом Європейського Союзу. І я дуже хочу, щоб Україна до 2030-го року була членом Північноатлантичного Союзу».

Європейську інтеграцію можна визначити, як це процес політичного, юридичного, економічного (а в деяких випадках – соціального та культурного) об'єднання держав Європи. Вона передбачає реалізацію двох взаємопов'язаних процесів – делегування певних функцій держави на наднаціональний рівень з метою досягнення конкретних результатів у політико-економічній сфері, а також створення нових політичних інститутів, наділених виконавчою, законодавчою та судовою владою [3].

Чим же є сучасний Європейський Союз і чому він приваблює Україну? ЄС було створено у 1993 р. з початком дії Маастрихтського договору. Він передбачав утворення політичної та економічної конфедерації європейських країн. Необхідно зазначити, що ще з 1950-х рр. держави Європи спрямовували зусилля саме на зміцнення економічної частини інтеграції. Однією з